

Hoger
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr. 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.

- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
- 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
  - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt één scorepunt toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan een antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.

5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen. Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur. De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

N.B. Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regel(s)

Voor dit examen Nederlands HAVO kunnen maximaal 47 scorepunten worden behaald.

Voor het examen zijn verder de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Tekst met vragen

1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.

1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk *volledig* goed is en dat *strikt*, dus *zonder enige overschrijding*, binnen de gegeven antwoordlengte valt, wordt daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend.

1.3 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.

2 Samenvatting

2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de *in de opdracht gevraagde* informatie-elementen.

2.2 Bij het toekennen van scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:

- Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
- Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dient aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen punten te worden toegekend.
- Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent.

2.3 De aftrek voor incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik in de samenvatting bedraagt maximaal 4 scorepunten. Onder incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik moet worden verstaan: fouten tegen de regels voor interpunctie, voor het gebruik van hoofdletters, voor zinsbouw, voor spelling, voor woordgebruik en voor woordvolgorde. Bij de beoordeling van spelfouten dienen schrijfwijzen die in overeenstemming zijn met de spelling van 1995 of die in overeenstemming zijn met de spelling van 2005 goed gerekend te worden.

Deze aftrekregeling dient als volgt te worden toegepast:

voor fouten tegen de regels voor *interpunctie*:

1 fout of 2 fouten	- 0
3 of meer fouten	- 1

voor fouten tegen de regels voor *de overige categorieën*:

1 fout of 2 fouten	- 1
3 of 4 fouten	- 2
5 of 6 fouten	- 3
7 of meer fouten	- 4

Fouten die herhaald worden, moeten gerekend worden als afzonderlijke fouten.

2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

4 Beoordelingsmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Tekst 1 Zestien miljoen kuddedieren

1 ■ B

Maximumscore 1

2 □ alinea 3

Maximumscore 1

3 □ alinea 4

Maximumscore 1

4 □ alinea 9

Maximumscore 1

5 □ alinea 12

6 ■ B

7 ■ A

Maximumscore 2

8 □ De kern van een goed antwoord is:

- Individualisme wordt gezien als de oorzaak van de verloedering (van de samenleving) / Individualisering leidt tot normloosheid, agressie, hufterigheid en criminaliteit

1

- een volledig goed antwoord, niet langer dan 15 woorden

1

9 ■ B

10 ■ C

Maximumscore 3

11 □ Drie van de volgende:

- 1 Onze meningen lijken steeds meer op elkaar.
- 2 We zijn meer groepsgericht geworden. / We zijn vaker lid van een club geworden.
- 3 We willen (bijna) allemaal een relatie.
- 4 We vertonen steeds meer kuddegedrag.

per juist argument

1

12 ■ B

13 ■ D

14 ■ C

15 ■ A

16 ■ A

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

17 ■ c

Maximumscore 1

18 □ “Jammer genoeg ... kan leiden.” (regels 186-189)

19 ■ A

20 ■ D

21 ■ B

22 ■ B

Tekst 2 Welkom in Europa

In een goede samenvatting (maximumscore 22 punten) moeten de onderstaande informatie-elementen opgenomen zijn. Om de scores van de samenvatting per onderdeel te kunnen verwerken, zijn deze afzonderlijke informatie-elementen genummerd.

Maximumscore 3

(kenmerk huidige Europese immigratiepolitiek)

23 □ • Kenmerkend voor de huidige Europese immigratiepolitiek is 1
 • de harde opstelling tegen immigranten / het harde anti-immigrantenbeleid / het hoger opwerpen van de grenzen voor immigranten 2

Maximumscore 2

(gewenste andere emigratiepolitiek)

24 □ • Europa moet een ruimhartiger(e) immigratiepolitiek/immigratiebeleid/toelatingsbeleid voeren 2

Maximumscore 3

(redenen gewenste andere emigratiepolitiek)

25 □ • Ook anderen / niet-Europese werkers zouden van de Europese welvaart moeten mogen profiteren (om humanitaire redenen) 1
 • Migratie is een effectieve manier om de economie in het land van herkomst van de allochtone werkers / in de arme landen zelf te stimuleren 1
 • Gelet op het liberale karakter van de Europese economie is vrije uitwisseling van arbeidskrachten logisch / heeft (het vergrijzende) Europa jonge werkers nodig / Europa is niet gebaat bij een gesloten economie 1

Maximumscore 3

(bezwaren van tegenstanders van immigratie en de weerlegging daarvan)

26 □ • Tegenstanders van immigratie menen dat nieuwkomers 1
 • banen inpikken 1
 • maar ze creëren (als consumenten/werkgevers/ondernemers) ook banen 1

Maximumscore 2

27 □ *(vervolg bezwaren en weerlegging)*
 • willen blijven om te profiteren van onze voorzieningen 1
 • maar ze willen (meestal) terugkeren (na in korte tijd veel geld te hebben verdiend) 1

Maximumscore 2

28 □ *(vervolg bezwaren en weerlegging)*
 • een braindrain in gang zetten 1
 • maar in eigen land teruggekeerd maken ze opgedane kennis productief / zorgen ze voor een braincirculation 1

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Maximumscore 2

- 29 (vervolg bezwaren en weerlegging)
- criminaliteit doen stijgen 1
  - maar het aandeel van immigranten daarin blijkt gering 1

Maximumscore 2

(idee waarop een moderne immigratiepolitiek gebaseerd zou moeten zijn)

- 30 • Een moderne Europese immigratiepolitiek verwelkomt immigranten / laat ze (juist) toe 1
- en stimuleert terugkeer van immigranten 1

Maximumscore 3

- 31 (verwachte positieve effecten moderne immigratiepolitiek)
- Verwachte positieve effecten: 1
  - Europa belemmert eigen ontwikkeling niet / heeft economisch voordeel 1
  - Europa frustreert profiteurs/mensensmokkelaars e.d. 1

- 32 **Regeling met betrekking tot incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik in de samenvatting¹⁾**

Voor fouten met betrekking tot incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik kunnen in totaal maximaal 4 hele scorepunten worden afgetrokken. De toepassing van deze aftrekgeregeling kan overigens nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0 punten. Zie de Vakspecifieke regel 2 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

- 33 **Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding van de samenvatting¹⁾**

Voor de eerste overschrijding met 18 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 16 scorepunten. De toepassing van de aftrekgeregeling kan overigens nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0 punten.

Schematisch:

181 - 198: 0 scorepunten aftrek;
 199 - 203: 2 scorepunten aftrek;
 204 - 208: 4 scorepunten aftrek;
 209 - 213: 6 scorepunten aftrek;
 214 - 218: 8 scorepunten aftrek;
 et cetera, tot een maximale aftrek van 16 punten.

inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.
 Zend de gegevens uiterlijk op 23 juni naar Cito.

Einde

noot 1

Bij positie 32 en 33 van het score-invoerformulier in het programma WOLF dienen de eventuele aftrekpunten aangegeven te worden als een positief getal. Heeft een kandidaat bijvoorbeeld 3 aftrekpunten vanwege incorrect taalgebruik, dan noteert u bij positie 32 een 3. Indien er geen sprake is van aftrek, dient een 0 te worden ingevuld.